

פרפראות

פאר

פרשת פנחס תש"פ

יש ליזרה

מאוד בי' של

תפילין שלא

תזוז מהבית

פרפראות פאר

יש ליזהר מאוד ביו"ד של תפילין שלא תזוז מהבית

עמוד ז'

עמוד א מפתח נושאים פרשת פנחס תש"פ

עמוד ו

ביאור מוהר"ר שאול יוסף נתנזון מה עניין רכב וסוסי אש לפי שניים מרוחך

עמוד ז

המקור לשם תפילין הוא מהפסוק ויעמוד פנחס ויפלל

יש ליזהר מאוד ביו"ד של תפילין שלא תזוז מהבית

עמוד ח

במה ששינה רש"י פירושו בביאור ויפלל שעשה פלילות עם קונו

עמוד ט

ויקרב משה את משפטן האם היה זה עונש למשה רבינו

עמוד י

פני משה כפני חמה וכו' מבואר עפ"י מעשה שהיה

משה זכה לקרני ההוד מהדיו שנשאר בקולמוס וחלק ממנו נתן ליהושע

בדרך צחות יש לבאר הכתוב יפרח בימיו צדיק וגוי עד בלי ירח

עמוד יא

ביאור יקר מהכלי יקר שלא ידע מאיזה טעם לא מצאוהו מפרשי התורה

עמוד יב

ביאור בדברי הזוהר פרשת פנחס ישמח ישראל בעושו, למה באים האבות ז"ל לשמחת צאצאיהם

עמוד ב

בדין הוא שיטול שכרו משום שמעשה פנחס נחשב למעשה צדקה

עמוד ג

והיה מעשה הצדקה שלום מכוון לשכרו של פנחס

למה לא נדרשה הדרשה עשר בשביל שתתעשר מעשר אעשרנו לך

תשורי מראש אמנה על ידי שירה יכול האדם להגיע לפיסגת האמונה

והריקותי לכם ברכהועד בלי די ביאור בצחות

עמוד ד

ביאור המהרש"א כי הקנאה על שני פנים וקנאת פנחס כקנאת השי"ת

ויכפר על בניי ביאר הבני"ש עפ"י מה ששמע בשם מוהר"ש מקארלין זצוק"ל

ע"ד הבני יששכר יש לבאר אליהו מלאך הברית הנה שלך לפניך

עמוד ה

וא"ו דשלום קטועה לפי שפינחס מסר נפשו על האמת

וא"ו דשלום קטועה שהאמת צריכה לוותר מפני השלום

יש לכוין אלוקי הרוחות ע"ד מה ששמע המהרש"א לבאר שמונה בשמינית

ואמר (תהלים ט"ו א') "הולך תמים" זה אברהם. כי הוא היה ראש האמונה

וכמ"ש במדרש (תהלים ט"ו א') "תשורי מראש אמנה" זה אברהם שהוא היה ראש האמונה שלא להאמין בשום דבר זולתו ית' ובשום שיתוף, והיה הולך תמים שהיה עושה המצות בשלמות ובתמימות והתחיל דוד בכלל גדול הזה שקיים אבינו שהיה ראש אמונה וכמ"ש בו והאמין בה'

ויחשבה לו צדקה, כי הנה באיש אחר המבקש שכר על האמונה בו יתברך ב"ה לא עשה כהוגן, כמ"ש (אבות א' ג') הוּו כעבדים העושים על מנת שלא לקבל פרס,

חוץ מצדקה, שמותר לכל אדם לעשות על מנת לקבל פרס כמ"ש (פסחים ח' א') מותר לתת צדקה ע"מ שיחיה בני,

ואמר, שהוסיף הקדוש ברוך הוא באברהם שיהיה ראש האמונה לתת לו שכר על בקשתו בשכר, כמ"ש (בראשית ט"ו ב') "מה תתן ליי"ז"ש (בראשית ט"ו ו') "והאמין בה' ויחשבה לו" לתת לו שכר על האמונה כמו בצדקה גם בשכר, וכמו שנתן לו שכר על הצדקה כמ"ש כי ידעתיו למען וגוי לעשות צדקה ומשפט וגוי למען הביא ה' על אברהם וגוי ופרש"י שכך היה מצוה לבניו שיביא כו', ע"כ לשון המהרש"א,

עוד יש לומר כי פנחס לא קיבל את שכרו בהאי עלמא כתיב (במדבר כ"ה י"ב), "לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום",
כתיב (מלאכי ב' ה'), "בריתי היתה אתו החיים והשלום",

איתא במדרש (רבה, במדבר פרשה כ"א פסקה א') אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו,

איתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק מ"ז), כתיב (מלאכי ב' ה') "בריתי היתה אתו החיים והשלום", שנתן לו חיי העולם הזה, וחיי העולם הבא, ע"כ,

אפשר לומר, כיון דשכרו של פנחס הוא, שיבוא לכל ברית מילה, כמ"ש אליהו מלאך הברית, ואיתא (ילקו"ש במדבר רמז תשע"א), פנחס זה אליהו, ומכיוון ואליהו הנביא שבא אל ברית המילה, מעולם עליון הוא בא, אין זה נקרא שכר בהאי עלמא. והיה יכול לבקש שכר ע"ז.

בדין הוא שיטול שכרו משום שמעשה פנחס נחשב למעשה צדקה

איתא במדרש (רבה, במדבר פרשה כ"א פסקה א') אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו,

מבואר, במ"ש בדין הוא שיטול שכרו, ולא נאמר שיקבל שכרו, פירושו שאפשר לו לבקש וליטול שכר על מה שעשה,

וקשה, הרי אמרו, (אבות א' ג') הוּו משמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס,

ועוד קשה, מהא דאיתא בגמרא (קידושין ל"ט), שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, א"כ, איך קיבל פנחס שכרו בעוה"ז,

יש לבאר שבצדקה מצינו שניתן לבקש שכר

איתא בגמרא (תענית ט' ע"א), מאי דכתיב (דברים י"ד כ"ב) "עשר תעשר", עשר בשביל שתתעשר, אשכחיה רבי יוחנן לינוקא דריש לקיש, אמר ליה אימא לי פסוקיד, אמר ליה עשר תעשר, אמר ליה, ומאי עשר תעשר, כלומר, למה נכתב כפול, עשר תעשר, אמר ליה עשר בשביל שתתעשר,

אמר ליה, מנא לך, אמר ליה זיל נסי, אמר ליה ומי שרי לנסוייה להקדוש ברוך הוא, והכתיב (דברים ו' ט"ז) "לא תנסו את ה'", אמר ליה, הכי אמר רבי הושעיא חוץ מזו, שנאמר (מלאכי ג' י') "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי טרף בביתי ובחנוני נא בזאת, אמר ה' צבקות אם לא אפתח לכם את ארבות השמים והריקתי לכם ברכה עד בלי די" מאי, עד בלי די, אמר רמי בר רב יוד, (תענית כ"ב ע"ב), עד שיבלו שפתותיכם מלומר די, ע"כ, מבואר, דעל מעשה הצדקה, אפשר לבקש שכר,

לפי"ז יש לבאר איך היה פנחס רשאי לבקש שכר

כתיב, (תהלים פרק ק"ו), "ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה, ותחשב לו, לצדקה",

ולכן היה פנחס רשאי לבקש שכר על אותו מעשה, משום שנחשב לצדקה כמ"ש ע"י דוד המלך, ותחשב לו לצדקה. ובצדקה אפשר לבקש שכר,

וכך ביאור המהרש"א איך שאל א"א מה תתן לי

כתב המהרש"א (מכות דף כ"ג עמוד ב ד"ה ואמר הולך תמים זה אברהם)

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. פירש רש"י
עשר אעשרנו - שני עישורין הוו להו חומש.

מבואר, מה שאמר יעקב אבינו בכפל לשון הוא
לומר **שיתן חומש**, ולכן אין כאן כפל לשון ואין
לדרוש מהכא,

החומש של יעקב אבינו מוכח בפסוק

"וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", לי
בגימטריא 40, לך בגימטריא 50, וכך אמר
יעקב אבינו, אשר תתן לי, כלומר, לי יהיה
ארבעים מתוך **החמישים** שההפרש שהוא
חמישית יהיה לך.

* * * * *

תשורי מראש אמנה על ידי שירה יכול האדם להגיע לפיסגת האמונה

איתא בספה"ק הכשרת האברכים (פרק ט' אות
ג') בשם הרה"ק הבית אהרון מקארלין זצוק"ל,

פירוש הכתוב (שיר השירים ד' ח') "תשורי מראש
אמנה", כי שירה ונגינה היא שעומדת בראש
האמונה, שעל ידה יכול האדם להגיע לפיסגת
האמונה, עיי"ש באורך ביאור דבריו על כחה של
שירה ונגינה להתעלות האדם,

עד"ז אפשר לומר, סמיכות הכתובים, ויאמינו
בה' ובמשה עבדו, מכיון ואז ישיר.

* * * * *

והריקותי לכם ברכה ועד בלי די ביאור בצחות

איתא בגמרא (פסחים ח' ע"א) האומר סלע זו
לצדקה בשביל שיחיה בני, הרי זה צדיק גמור,

מבואר, כי נתינת צדקה, תועיל לו שיהיה בנו
בריא,

בפסוק שאומר שניתן לבקש שכר בצדקה מרומז שהצדקה עבור שיהיה בריא

בכך אפשר לפרש בדרך רמז, כי הכתוב (מלאכי ג'
י') "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי
טרף בביתי, ובחונני נא בזאת אמר ה' צבקות
אם לא אפתח לכם את ארבות השמים
והריקותי לכם ברכה עד בלי די" ומבואר, כי

והיה מעשה הצדקה שלום מכוון לשכרו של פנחס

כתיב (ישעיהו ל"ב י"ז) "והיה מעשה הצדקה
שלום",

כתיב, (תהלים פרק ק"ו), "ויעמד פינחס ויפלל
ותעצר המגפה, ותחשב לו, לצדקה",

עפ"י מה שבארנו, שלכן היה פנחס רשאי
לבקש שכר על אותו מעשה, משום שנחשב
לצדקה כמ"ש ותחשב לו לצדקה. ובצדקה
אפשר לבקש שכר,

לפי"ז יש לבאר הכתוב והיה מעשה הצדקה שלום

כתיב (במדבר כ"ה י"ב), "לכן אמר הנני נתן לו את
בריתי שלום", ושכרו של פנחס היה נתינת
השלום, לפי"ז יש לבאר הכתוב (ישעיהו ל"ב י"ז)
"והיה מעשה הצדקה שלום", זהו מעשהו של
פנחס.

* * * * *

למה לא נדרשה הדרשה עשר בשביל שתתעשר מעשר אעשרנו לך

איתא בגמרא (תענית ט' ע"א), מאי דכתיב (דברים
י"ד כ"ב) "עשר תעשר", עשר בשביל שתתעשר,
אשכחיה רבי יוחנן לינוקא דריש לקיש, אמר
ליה אימא לי פסוקיך, אמר ליה עשר תעשר,
אמר ליה, ומאי עשר תעשר, כלומר, למה נכתב
לשון כפול עשר תעשר, אמר ליה עשר בשביל
שתתעשר,

כתיב (בראשית כ"ח כ"ב) "והאבן הזאת אשר
שמתי מצבה יהיה בית אלקים וכל אשר תתן לי
עשר אעשרנו לך",

יש לשאול, מאחר בלשון יעקב אבינו יש גם כפל
לשון עשר אעשרנו, למה לא דרשו מהמוקדם
בתורה ולומר עשר בשביל שתתעשר,

יש לבאר, דאיתא בגמרא, (כתובות דף נ' עמוד א)
באושא התקינו, המבזבז - אל יבזבז יותר
מחומש. תניא נמי הכי: המבזבז - אל יבזבז
יותר מחומש, שמא יצטרך לבריות; ומעשה
באחד שבקש לבזבז [יותר מחומש] ולא הניח לו
חבירו, ומנו? רבי ישבב, ואמרי לה רבי ישבב,
ולא הניחו חבירו, ומנו? רבי עקיבא. אמר רב
נחמן, ואיתימא רב אחא בר יעקב: מאי קרא?

השיי"ת **שיכפר להבעל ברית**, ואז יהיה ריקן מעבירות, **והשיב עוד**, אפשר יהיה המוהל בעל עבירה, הבטיחו השיי"ת **שיכפר גם להמוהל**, **השיב עוד**, אפשר יהיו הקהל העומדים שם בעלי עבירות ולא אוכל לסבול, הבטיחו השיי"ת **שיכפר לכל הקהל**, כן שמעתי שיצאו הדברים **מפי הקדוש הנ"ל**,

וכתב שם, נ"ל שזה מה שמרומז בפינחס הוא אליהו, **תחת אשר קנא לאלקיו, וכפר על בני ישראל** (במדבר כ"ה י"ג), כי הואיל ומדתו קנאה, והוצרך להיות אצל כל ברית, ולא יוכל לסבול, עי"ז גורם הכפרה לישראל, כי הוצרך השיי"ת להבטיחו כנ"ל, **עכ"ל הבני יששכר**.

* * * * *

ע"ז הבני יששכר יש לבאר אליהו מלאך הברית הנה שלך לפניך

יש להבין, מאי דאמרינן, אליהו מלאך הברית. הנה שלך לפניך, מהו הנה שלך לפניך, האם הברית נעשה בשביל אליהו הנביא, שאומרים לו **הנה שלך לפניך**, הרי הברית נעשה, כי כך צוה לנו השיי"ת,

יש לבאר ע"ז הבני יששכר דלעיל

אפשר לומר, עפ"י מה שהבאנו לעיל שכתב הבני יששכר בספר אגרא דפרקא, כי אליהו הנביא, ע"י קנאתו, בא בכל ברית ליקח, את עונותיהם של הבעל ברית, המוהל, והקהל,

בכך מובן, דהא דאמרינן אליהו מלאך הברית, הנה שלך לפניך שאומרים קודם הברית, הכונה מכיון ובאת ליקח עונותיהם של הקהל, הרי שלך לפניך, כלומר עונותיהם של הקהל, שבאת ליקח מהם, ולכפר עליהם. הרי הם לפניך,

ובכך מובן מה שאומרים שמע ישראל קודם הברית

ואפשר לומר, דלכך אומרים שמע ישראל, קודם שאומרים אליהו מלאך הברית, הנה שלך לפניך, כדי לקבל עומ"ש, ולחזור בתשובה.

* * * * *

וא"ו דשלוש קטועה לפי שפינחס מסר נפשו על האמת

נתינת צדקה כדי **שיהיה החולה בריא** הרי זה צדיק גמור,

וכך הוא הרמז, ברכ"ה בגימטריא 227, בלי "די", כלומר, אם תוריד מהמילה **ברכה** את המילה **די**, שהם 14, יישאר המספר 213, שזה הגימטריא של המילה **בריא**, **א"כ מרומז בכתוב שהצדקה הוא שיהיה בריא**,

ועוד יש לומר, המילה **טרף**, עם הכולל ג' אותיות, עולה 292, המילה **רפואה** בגימטריא 292, וזהו "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי **טרף** בבית", כלומר **רפואה** בבית.

* * * * *

ביאור המהרש"א כי הקנאה על שני פנים וקנאת פנחס כקנאת השיי"ת

כתיב (במדבר כ"ה י"א), "בקנאו את קנאתי"

כתב המהרש"א (עבודה זרה נ"ה ע"א ד"ה כלום מתקנא), מבואר, שהקנאה היא על שני פנים,

האחד, היא המדה הרעה באדם הנזכרת בכל מקום, שמקנא וחומד, למעלה וכבוד, או טובה, של חברו,

והקנאה השנית היא הנאמרת בכל מקום לגבי הש"י ב"ה, יקניאוהו בזרים, קנאוני בלא אל, וקנאתו של פנחס היתה **שלא כקנאת בני"א** אלא **כקנאת השיי"ת**, עיין פירושו שם באריכות.

* * * * *

ויכפר על בני"י ביאר הבני"ש עפ"י מה ששמע בשם מוהר"ש מקארלין זצוק"ל

כתיב (במדבר כ"ה י"ג), "תחת אשר קנא לאלקיו, **ויכפר על בני ישראל**",

כתב הבני יששכר בספר אגרא דפרקא, (אות קמ"ו), וז"ל, נאמר לי משם קדוש ישראל, ה"ה הרב הקדוש מוה"ר שלמה מקארלין זצלה"ה הי"ד,

שאמר בשם המדרש, בשעה שאמר הקב"ה לאליהו, שיצטרך להיות בכל ברית מילה שבישראל, **אמר אליהו**, אתה ידעת שאני מקנא לשמך ית', הנה אם יהיה הבעל ברית בעל עבירה, לא אוכל לסבול להיות שם, והבטיחו

חסד אומר יברא, שהוא גומל חסדים, ואמת אומר אל יברא, שכולו שקרים, צדק אומר יברא, שהוא עושה צדקות, שלום אומר אל יברא, דכוליה קטטה, מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ, הה"ד (דניאל ח') "ותשלך אמת ארצה".

מבואר א"כ, דבמקום שהשלום והאמת אינם יכולים ללכת ביחד, האמת צריכה לוותר למען השלום, כמו שעשה הקב"ה שהשליך אמת ארצה,

וכאן דייקא רמזה תורה דבר זה, מכיון והאות וא"ו היא אות האמת, והיא נמצאת בתוך המילה **שלום**, ובכדי להראות שהאמת צריכה לוותר מפני השלום, לכן החסירו בה, ועשו אותה קטועה,

* * * * *

יש לכונן אלוקי הרוחות ע"ד מה ששמע המהרש"א לבאר שמונה בשמינית

כתיב (במדבר כ"ז ט"ז), "יפקד ה' אלוקי הרוחות לכל בשר איש על העדה",

כתב רש"י אלוקי הרוחות - למה נאמר, אמר לפניו, רבש"ע גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד, ואינן דומין זה לזה, **מנה עליהם מנהיג** שיהא **סובל כל אחד ואחד**,

כתיב (במדבר י"ג ט"ז) "ויקרא משה להושע בן נון יהושע", וברש"י, **התפלל עליו י-ה יושיעך מעצת מרגלים**,

כדאיתא בגמרא (סוטה ל"ד ע"ב), יהושע כבר בקש משה עליו רחמים, שנאמר, ויקרא משה להושע בן נון יהושע, י-ה יושיעך מעצת מרגלים.

איתא בתרגום יונתן, (במדבר י"ג ט"ז) כד חמא משה **ענוותנותיה דיהושע**, קרא משה להושע בר נון **יהושוע**,

כתיב (במדבר פרק כ"ז י"ח) "ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו"

כתב רש"י, אשר רוח בו - "כאשר שאלת" שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד,

יש לפרש מעצת מרגלים שלא תבואהו רגל גאווה

כתיב (במדבר כ"ה י"ב) "לכן אמר הנני נותן לו את בריתי שלום",

איתא בגמרא (קידושין ס"ו ע"ב), אמר רב נחמן, **וי"ו דשלום קטיעה היא**.

האות ו' היא אות האמת

איתא בזוהר הק', (ויקרא חלק ג' דף ב' ע"א), **כתיב**, (ישעיה ז' י"א) "שאל לך אות", אות ממש, דכלהו הוו נטלין ברזא דאתוון, וכן ברחב מה כתיב (יהושע ב' י"ב) "ונתתם לי אות אמת", דא את ו', דדא אקרי **אות אמת**,

ואי תימא (ואם תאמר) שאר אתוון לאו אינון אמת, (שאר האותיות שכתובה בהם התורה אינם אמת) אין, אלא אות דא, אות אמת אקרי, (האות ו' הוא שקרויה אות האמת) **ע"כ לשון הזוה"ק**,

האות ו' הקרויה אות האמת היא האמת המוחלטת

ולפי שפינחס מסר נפשו על האמת המוחלטת שגם אם אין מורין כן, מכיון והלכה היא, מסר נפשו להוציא דין אמת לאמיתה, לכן רמזה תורה כאן באות ו' אצל פינחס, שאם האמת אינה שלימה ומוחלטת, אין זה אמת כי אין שתי אמיתות, או שהיה או שלא היה.

* * * * *

וא"ו דשלום קטועה שהאמת צריכה לוותר מפני השלום

כתיב (במדבר כ"ה י"ב) "לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום", ואמרו ז"ל (קידושין ס"ב) **דוא"ו של שלום קטיעה היא**,

פינחס היה קנאי, כדאיתא (סנהדרין פ"ב), והיה הולך עם האמת עד הסוף, וכאן רמזה תורה שגם אם זה האמת, אין צריך ללכת עד הסוף, והאמת צריכה לוותר מפני השלום,

האמת צריכה לוותר לשלום, ולא השלום לאמת

איתא במדרש (רבה בראשית פרשה ח' פסקה ה') א"ר סימון, בשעה שבא הקב"ה לבראות את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים וחבורות חבורות וכו', מהם אומרים אל יברא, ומהם אומרים יברא, הה"ד (תהלים פ"ה) "חסד ואמת נפגשו, צדק ושלום נשקו",

ברוך אלי, ויאמר, הקשית לשאול, **אם תראה אתי לקח מאתך**, יהי לך כן, ואם אין, לא יהיה,

ויהי המה הלכים הלוך ודבר, והנה **רכב אש וסוסי אש ויפרידו בין שניהם**, ויעל אליהו בסערה השמים, ואלישע רואה והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים",

וכ"כ בספר דברי שאול חלק הדרשות, והנה ביאור הפסוק הלז שמעתי מכבוד אבי מורי הרב הגאון ז"ל הכ"מ, שביאר, שהכתוב מעיד על גודל חכמת אלישע, שהנה מי שרואה רכב אש וסוסי אש, **מה מאד יתפעל לב אנושי ולא ירגיש כלל בשום דבר**, אבל אלישע אף שראה זאת לא נתפעל מכל זה רק מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, שהרגיש בחסרון, **עכ"ל**,

מבואר, שחכמתו היתה בכך, שלא היה נתפעל ממה שראה רכב אש וסוסי אש, רק את רבו אליהו היה רואה,

אלישע יכול להיות פי שנים מאליהו רק אם לא ישיח דעתו ממנו

כתיב (מלכים ב' פרק ב'), "ויהי כעברם, ואליהו אמר אל אלישע, שאל מה אעשה לך בטרם אלקח מעמך, ויאמר אלישע ויהי נא פי שנים ברוחך אלי, ויאמר, הקשית לשאול, **אם תראה אתי לקח מאתך**, יהי לך כן, ואם אין, לא יהיה, ויהי המה הלכים הלוך ודבר, והנה **רכב אש וסוסי אש ויפרידו בין שניהם**, ויעל אליהו בסערה השמים, ואלישע רואה והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים",

מבואר, אלישע היה יכול לזכות להיות פי שנים מאליהו רק אם לא ישיח דעתו מרבו אליהו כמ"ש **אם אתה רואה אותי**, ולא יתפתה לראות **רכב אש וסוסי אש**. וגם הרמז, שאמר אבי אבי רכב וגו' כלומר, אין עניני ברכב אש וסוסי אש, ואין לבי מתפעל מכך, ורק **אבי אבי הוא הרכב**, וגו',

יש לרמוז להנ"ל באל ברכב ואלה בסוסים

עפ"י הנ"ל יש לרמוז בכתוב (תהלים פרק כ' ח') "אלה ברכב ואלה בסוסים, ואנחנו בשם ה' אלהינו נזכיר", וכך יש לרמוז, יש מי שמתפעל מרכב ומסוסים, אבל אנחנו נזכור רק את שם השם,

* * * * *

יש לומר, כאשר שאלת פירושו שהתפלל עליו, שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, ואמר, י-ה יושיעך מעצת **מרגלים**, כונתו שלא תבואהו **רגל גאוה**, כמ"ש דוד המלך (תהלים פרק ל"ו י"ב) "אל תבואני **רגל גאוה**",

וכן כתב המהרש"א, במעשה באדם אחד שהיה מכוער ביותר וכו' וכו' (תענית כ' ע"ב), עד, אמר להם, בשבילכם הריני מוחל לו. ובלבד שלא יהא **רגיל לעשות כן**. וכתב המהרש"א לכאורה דהכי הל"ל ובלבד שלא יעשה עוד כן, מאי **רגיל לעשות כן**, אלא הכי פירושו, ובלבד שלא יהא עושה דבר המרגיל אותו לעשות כן דהיינו שלא יהא דעתו גסה שהוא **מרגילו לעשות כן**, ע"כ, וזהו מעצת **מרגלים**,

מה ששמע המהרש"א בצחות לבאר שלא יהא גס רוח

איתא בגמרא (סוטה ה' ע"א), ת"ח צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית, ע"כ,

כתב המהרש"א (סוטה ה' ע"א ד"ה ת"ח צריך), **ובדרך צחות שמעתי** שמנה בשמינית שהוא חלק ס"ד, (אחד חלקי 64 שהוא חלק קטן מאחד חלקי 63) שאז לא יגיע לחלק אחד **מג"ס** שהוא **גס הרוח** וק"ל,

ביאור הכ' ולא גבה לבי שלא הגיע להיות גס רוח

על דרך זה יש לפרש, מה שאמר דוד המלך (תהלים קל"א), "לא גבה לבי", כאשר תגביה את האות ל' תגיע לאות מ', והאות ב' תגיע לג', והאות י' תגיע לאות כ', **מ.ג.ב.** סך הכל שווה **ס"ג**,

וע"ז רמז דוד המלך, לא הגבהתי את האותיות ל' ב' י' ולא הגעתי לג"ס רוח כפירוש המהרש"א.

* * * * *

ביאור מוהר"ר שאול יוסף נתנזון מה עניין רכב וסוסי אש לפי שניים מרוחך

דברים שנאמרו ע"י מוהר"ר שאול יוסף נתנזון בהספד על אביו, מוהר"ר ארי' לייבוש נתנזון, דברים בשם אביו, ביום א' פרי' כי תשא תרל"ג בעיר לבוב,

כתיב (מלכים ב' פרק ב'), "ויהי כעברם, ואליהו אמר אל אלישע, שאל מה אעשה לך בטרם אלקח מעמך, ויאמר אלישע ויהי נא פי שנים

יש ליזהר מאוד ביו"ד של תפילין שלא תזוז מהבית

בזוהר הקדוש פרשת פנחסבנין יו"ד של התפילין

יש ליזהר, ביו"ד של תפילין של יד, שלא תיפרד מהבית של יד, ומי שמרחיק היו"ד מהתפילין של יד, מתרחק מתענוגי העולם הבא, ועל זה נאמר (שמואל א פרק ב' פסוק ל') "כי מכבדי אכבד ובזי יקלו",

וזה לשון הזה"ק (פרשת פנחס דף רל"ו עמוד ב), **יו"ד דא אצטריך דלא יתעדי כלל מגו תפלה דיד דלא יעביד פרודא וכל חדוה דילה בהאי י',**

ומאן דרחיק ליה מאתר דא רחיק הוא מעדונא דעלמא דאתי, מאן דרחיק עדונא דא ירחקון ליה מעדונא דלעילא, וע"ד כתיב (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד וגו', (עיין שו"ע סי' כ"ז סעיף ב')

מיסודו של הזה"ק נפסק להלכה

שו"ע אורח חיים (סימן כ"ז סעיף ב') **יש ליזהר שלא תזוז יו"ד של הקשר מהתפלה,**

שו"ע הרב (או"ח סימן כ"ז סעיף ה') **יש ליזהר שלא תזוז היו"ד של הקשר מהתפלה מהטעם שנתבאר בזוהר,**

באר היטב (או"ח סימן כ"ז ס"ק ה) **יוד - בזוהר פי פנחס מחמיר מאוד בזה,**

שערי תשובה, יו"ד - עיין בה"ט וכתב בספר שלמי ציבור שבספר זר זהב הוכיח מהר"י צמח מדברי הרב ז"ל דצריך שלא תזוז היו"ד לעולם אפילו בהיותם מונחין בתוך הכיס וע"כ נוהגים רבים מיראי השם לקשור היוד עם חוט עם התפלה,

עטרת זקנים על או"ח סימן כז **יש ליזהר שלא תזוז יו"ד ומי שמרחיק יתרחק מיחוד וע"ז כתיב כי מכבדי אכבד ובזי יקלו (זוהר פי פנחס)**

משנה ברורה על או"ח סימן כז **(י) יש ליזהר - ובזוהר פי פנחס מחמיר מאוד בענין זה (י) ויש מחמירין דגם כשהן בתוך כיסן צריכין ליזהר בזה שלא תזוז כלל היו"ד ומטעם זה יש נוהגין לקשור היו"ד עם חוט של גיד עם התפלה**

המקור לשם תפילין הוא מהפסוק ויעמוד פנחס ויפלל

איתא בגמרא (סנהדרין דף מד עמוד א) **כתיב (תהלים ק"ו ל') ויעמד פנחס ויפלל ותעצר המגפה, ואמר רבי אלעזר, ויתפלל לא נאמר, אלא ויפלל - מלמד שעשה פלילות עם קונו, ע"כ,**

ביאור התוספות השם תפילין מלשון ויכוח

כתבו התוספות (מנחות ל"ד ע"ב ד"ה לטוטפות), **ותפילין, נראה לשון ויכוח, כמו (סנהדרין מ"ד)**

"ויפלל" שעשה פלילות עם קונו, על שם שהם עדות והוכחה שהשם נקרא עליו ויראים ממנו, כגון דאמרינן לקמן (מנחות דף ל"ה) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו' אלו תפילין שבראש, עכ"ל התוספות,

ביאור הטור השם תפילין מלשון פלילה

כתב הטור (אורח חיים הלכות תפילין סימן כה) **ונקראים תפילין לשון פלילה, שהן אות ועדות לכל רואינו שהשכינה שורה עלינו, דכתיב (דברים כ"ח י') "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" ודרשינן אלו תפילין שבראש, ע"כ,**

ביאור הב"ח בדברי הטור

כתב הב"ח (או"ח סימן כ"ה ד"ה ונקראים תפילין), **פירוש תפילין לשון ויכוח כמו ויפלל (תהלים קו) כדאיתא (סנהדרין מד א) שעשה פלילות עם קונו,**

על שם שהם עדות והוכחה שהשם נקרא עלינו ויראים מאתנו, וכדאמר רבי אליעזר (מנחות לה ב) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך וגו' אלו תפילין שבראש,

וכן כתבו תוספות פרק הקומץ (דף ל"ד ב) בד"ה לטטפת,

וזהו שכתב רבינו (הטור) לשון פלילה, שהן אות ועדות לכל רואינו שהשכינה שורה עלינו, דבויכוח אות זה שאנו מנצחים את האומות שיחודו יתברך שאנו מיחדים אותו יתברך הוא אמת ושעל כן השכינה שורה עלינו הנה על ידי זה הם יראים מישראל, עכ"ל הב"ח,

* * * * *

או ריב בדייקא, אליהם נאמר, כי בכל הראשונים, ובפרט בלשון של רש"י הקי' יש לדייק בכל אות ואות ובכל שינוי, וגם הקטן ביותר,

ביאור המילה דין וריב

כאשר שתי בעלי דין, רוצים לברר מהי דעת תורה בויכוח שיש ביניהם, אזי הם הולכים אל דין אמיתי, לשם בירור מה הדין שיש להם לנהוג על פיו, ואין זה אומר שיש ביניהם ויכוח וריב, אלא בירור הדין,

מה שאין כן כאשר יש ויכוח וטענות בין אדם לרעהו, הרי יש כאן ריב, ועל זה באים אל הדין שישפוט בריב ובטענות שיש ביניהם,

לפי"ז יש לבאר כפתור ופרח בכונת רש"י ששינה בלשון אצל פנחס

לפי זה יש לומר, כי הפירוש הפשוט של המילה פלילה הוא משפט, כמו שפירש רש"י בכ"כ מקומות,

אך אצל פנחס שבא אל הקב"ה, וחבטן לפני המקום, ואמר לפניו, רבונו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל,

אפשר לפרש בשתי דרכים, האחד, לומר שבא לברר אצל הקב"ה האם כך הוא הדין שבגלל אלה צריכים להפיל עשרים וארבע אלף,

ועוד אפשר, שהיה לו כביכול טענה אל הקב"ה, למה נפלו עשרים וארבע אלף,

הדיוק בשינויים בלשון הגמרא בין שתי מימרות אלו

כאשר נשים לב לדייק בלשון הגמרא ובשינויים המדויקים בלשון הגמרא שבין שתי מימרות אלו, נראה בודאי, כי,

בסנהדרין מ"ד הגמרא מדברת על האפשרות של בירור הדין,

ובסנהדרין פ"ב הגמרא מדברת על האפשרות של טענה כביכול אל הקב"ה,

ההבדלים בין שתי הלשונות

לשון הגמרא בסנהדרין מ"ד, מלמד שעשה פלילות עם קונו, בא וחבטן לפני המקום, אמר לפניו, רבונו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל, וכאן פירש רש"י שעשה פלילות-דין

במה ששינה רש"י פירושו בביאור ויפלל שעשה פלילות עם קונו

איתא בגמרא (סנהדרין דף מד עמוד א) כתיב (תהלים ק"ו ל') ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה,

ואמר רבי אלעזר, ויתפלל לא נאמר, אלא ויפלל מלמד שעשה פלילות עם קונו, בא וחבטן לפני המקום, אמר לפניו, רבונו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל? דכתיב ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף, ע"כ,

פירש רש"י (סנהדרין מ"ד ע"א) פלילות - דין.

איתא בגמרא (סנהדרין דף פ"ב עמוד ב'), בא וחבטן לפני המקום, אמר לפניו, רבונו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל? שנאמר ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף, והיינו דכתיב ויעמד פינחס ויפלל,

אמר רבי אלעזר, ויתפלל לא נאמר, אלא ויפלל מלמד כביכול שעשה פלילות עם קונו, בקשו מלאכי השרת לדחפו, אמר להן, הניחו לו, קנאי בן קנאי הוא, משיב חימה בן משיב חימה הוא. ע"כ

פירש רש"י (סנהדרין פ"ב ע"ב) פלילות - ריב.

בירור במה ששינה פרושו בביאור המילה פלילות

כתיב (דברים ל"ב ל"א) "ואיבינו פלילים", פירש רש"י, אויבינו, שופטים אותנו,

כתיב (יחזקאל ט"ז נ"ב) "כלמתך אשר פללת", פירש רש"י, אשר שפטת,

כתיב (ישעיהו כ"ח ז') "פקו פלילה", פירש רש"י, הכשילו המשפט,

מבואר, כי בכל המקרא מתפרש המילה פלילה מלשון משפט,

א"כ יש להבין למה במעשה פנחס פירש רש"י דין או ריב,

וגם, למה שינה פירושו באותו מימרא,

יש לברר אם יש הבדל בין דין לריב ומה ההבדל

ראשית יש לומר, לאלה שיאמרו, מי אומר שחייב להיות שרש"י התכוון לומר הדברים דין

אלא כדתניא, ראויה פרשת נחלות שתיכתב על ידי משה רבינו, אלא **שזכו בנות צלפחד** ונכתב על ידן, ראויה היתה פרשת מקושש שתיכתב על ידי משה רבינו, אלא **שנתחייב מקושש** ונכתבה על ידו. ללמדך, **שמגלגלין חובה על ידי חייב, וזכות על ידי זכאי**.

מבואר, שאין כאן עונש למשה רבינו, אלא זכות לבנות צלפחד, ומפרשת בנות צלפחד ופרשת מקושש למדנו **שמגלגלין חובה על ידי חייב, וזכות על ידי זכאי**.

ביאור כפ"פ במה נחלקו שתי מ"ד אלו,

איתא בגמרא (שבת צ"ו ע"ב), תנו רבנן, מקושש זה צלפחד, וכן הוא אומר ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש וגוי ולהלן הוא אומר אבינו מת במדבר, מה להלן צלפחד, אף כאן צלפחד, **דברי רבי עקיבא**,

אמר לו רבי יהודה בן בתירא, עקיבא, בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין. אם כדבריך, (שהמקושש היה צלפחד), התורה כיסתו ואתה מגלה אותו, ואם לאו - **אתה מוציא לעז על אותו צדיק**.

אלא מהיכא הוה, מויעפילו הוה, פירש רש"י **מהיכן הוה**, באיזו חטא מת, דכתיב כי בחטאו מת, **מויעפילו** - ויעפילו לעלות וגוי שלא הרשיע כל כך כחילול שבת.

מבואר, שרבי עקיבא ורבי יהודה בן בתירא מחולקים אם צלפחד היה רשע או לא, לדברי **רבי עקיבא** שקושש עצים ביום השבת הוא חובה,

ולדברי **רבי יהודה בן בתירא** שהיה מן המעפילים, ולא הרשיע כחילול שבת, וגם קרא עליו אתה מוציא לעז על אותו **צדיק**, אין כאן חובה,

לפי"ז יש לומר, דרבי חנינא שאמר כי ויקרב משה את משפטן זהו **עונש** למשה רבינו, סובר כרבי עקיבא שמקושש היה צלפחד ועל ידו נתגלגל חובה שמשה רבינו יענש,

ורב נחמן בר יצחק סובר כרבי יהודה בן בתירא שצדיק היה צלפחד, ואין כאן עונש על ידו למשה רבינו.

* * * * *

לשון הגמרא בסנהדרין פ"ב, בא וחבטן לפני המקום, אמר לפניו, רבונו של עולם, על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל וכו', **מלמד "כביכול" שעשה פלילות עם קונו**, בלשון הגמרא נוספה המילה **כביכול**, מה שלא נאמר בסנהדרין מ"ד, וזה מוכיח שהכונה שבא **בטענה**, ולפיכך הוסיף את המילה **כביכול**, כי איך אפשר לבוא בטענה אל הקב"ה,

וגם איתא בסנהדרין פ"ב, דבר נוסף מה שלא נאמר בסנהדרין מ"ד, **שביקשו מלאכי השרת לדוחפו וכו'**, וזה שביקשו לדוחפו הוא משום שבא כביכול בטענה כלומר **לריב**,

מבואר, שבסנהדרין דף מ"ד בא לדין כפירש"י,

ובסנהדרין דף פ"ב בא כביכול **לריב**. ודברי רש"י מדוייקים כפתור ופרח מלשון הגמרא.

* * * * *

ויקרב משה את משפטן האם היה זה עונש למשה רבינו

כתיב (במדבר כ"ז ה') "ויקרב משה את משפטן לפני ה'",

איתא בגמרא (סנהדרין ח' ע"א), **כתיב**, (דברים א' י"ז) "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו", **אמר רבי חנינא ואיתימא רבי יאשיה**, על דבר זה **נענש** משה, שנאמר, (במדבר כ"ז ה') "ויקרב משה את משפטן לפני ה'". ע"כ,

פירש רש"י, על דבר זה - שנטל שררה לעצמו, לומר **תקריבון אלי**, שהיה לו לומר, תקריבון לפני השכינה.

נענש משה - שלא זכה, שתאמר לו פרשת נחלות, עד שבא מעשה לפניו ולא ידע מה להשיב. ונעלמה ממנו ההלכה, עכ"ל רש"י,

מבואר, שזה שהקריב משה את משפטן לה' ולא נאמרו לו פרשת נחלות של בנות צלפחד היה זה עונש למשה רבינו,

מתקיף לה רב נחמן בר יצחק, מי כתיב **ואשמיעכם**, ושמעתיו כתיב, אי גמירנא, גמירנא, ואי לא, אזלינא וגמירנא, **פירוש**, שאין כאן **נטילת שררה**, ואין כאן עונש למשה רבינו, ומשום מה נעלמה ממנו ההלכה שהיה צריך להקריב את משפטן לפני ה',

וגם יש רמז בכתוב "ונתתה מהודך עליו למען ישמעו" יש לפרש, למען ישמעו, כלומר שגם אם לא כל הודך, יש להם רק לשמוע, אך לא לומר,

* * * * *

משה זכה לקרני ההוד מהדיו שנשאר בקולמוס וחלק ממנו נתן ליהושע

איתא במדרש (שמות רבה פרשה מז ו'), מהיכן נטל משה **קרני ההוד**, רבי שמעון בן לקיש אומר, עד שהיה כותב בקולמוס נשתייר דיו קימעא והעבירו על ראשו, וממנו נעשו למשה **קרני ההוד**,

חלק מהדיו נתן משה ליהושע

כתיב (במדבר פרק יג ט"ז), ויקרא משה ליהושע בן נון יהושע, ט"ז פעמים מצינו שנכתב בתורה יהושע, לאחר ששינה משה את שמו של "הושע" ל"יהושע"

מבואר, שכאשר הוסיף משה רבינו ליהושע את השם **יהושע**, היה צריך להוסיף את האות יו"ד 16 פעמים, וממילא נפחת מהדיו שנשאר לו בקולמוסו, שממש זכה לקרני ההוד,

ומכיון וקרני ההוד היו מהדיו שנשתייר בקולמוס, וכאשר היה צריך להוסיף 16 יודי"ן, נשתייר פחות דיו בקולמוס שממנו נעשו קרני ההוד,

וזה הפירוש ונתת מהודך עליו, כלומר שנתת חלק ממה שקיבלת את קרני ההוד, כלומר מהדיו שבקולמוס, נתת לו חלק, וזהו **מהודך**,

* * * * *

בדרך צחות יש לבאר הכתוב יפרח בימיו צדיק וגו' עד בלי ירח

איתא בגמרא (ב"ב ע"ה ע"א) **כתיב** (במדבר כ"ז י"ט), "ונתתה מהודך עליו" ולא כל הודך, זקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה אוי לה לאותה בושא אוי לה לאותה כלימה, ע"כ,

פני משה כפני חמה וכו' מבואר עפ"י מעשה שהיה

איתא בגמרא (בבא בתרא ע"ה ע"א), **כתיב** (במדבר כ"ז כ') "ונתתה מהודך עליו" ולא כל הודך, זקנים שבאותו הדור אמרו, פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושא, אוי לה לאותה כלימה, ע"כ

מעשה שהיה, סיפר אחיו של הגאון רבי מאיר **שפירא זצוק"ל**, ה"ה הרה"ג ר' אברהם שפירא זצ"ל שאחיו הרב זצ"ל, ישב פעם אצל שולחנו הטהור של הרה"ק ר' ישראל מטושורטקוב זצוק"ל, ועל פני הרבי היה נראה דביקותו העילאה בעבודת הקודש, והגר"מ שפירא לא היה יכול להתאפק וראו עליו את גודל התפעלותו מעבודת הצדיק,

והיה שם איש אחד שנחשב מזקני החסידים, ויאמר להגרמ"ש, מה זה, כלפי מה שראינו אצל אביו הרבי הזקן, הוא הרה"ק ר' דוד משה זצוק"ל, הגאון ר' מאיר שפירא, בשמעו דיבורים אלו התבטא "עכשיו הריני מוחל לזקיני ז"לי" **והיו דבריו לחידה סתומה**,

ואחר הטי"ש סבבוהו להרמ"ש לשמוע פשר דבריו, וסיפר הגרמ"ש כדלהלן, כאשר הייתי בן י"ג שנים נסעתי מבית אבא ללמוד תורה אצל זקיני הגאון בעל שו"ת מנחת שי זצוק"ל,

ובפרוס חג השבועות התכוון זקיני לנסוע לשבועות להרבי הזקן מטושורטקוב, ואני הפצתי בו שיואיל בטובו לצרף גם אותי בנסיעתו להצדיק, ולא הסכים לכך, באומרו שבחור צעיר צריך ללמוד גמרא ופוסקים, ורק אחר הנישואין טוב לנסוע להצדיק, ובעוה"ר היה זה השנה האחרונה של הרבי הזקן ולא זכיתי לקבל את פני קודשו מימי,

ומאז היה בלבי טינא על זקיני זצ"ל, אבל עכשיו מחלתי לו מחילה גמורה בלב שלם, כי חושש אני שאילו ראיתי את עבודתו של הרבי הזקן אולי ח"ו גם אני היה לי פנים כמו הזקן הזה שאומר מבינות על הרבי. מובא בספר "זכרון מחשבת הקודש" מהרה"ג ר' יהושע העשיל הרשברג,

בכך מבואר, כי הגם שהתורה אמרה "ונתת מהודך" וחז"ל הם אלו שאמרו ולא כל הודך, אבל אל להם לזקנים להיות מבינים בצדיק אמת ולומר זאת,

דעת המדרש בענין הריחוק

כתב הכלי יקר (במדבר פרק כ"ה י"ז), **דעת המדרש** (ספרי כי תצא קי"ז), שעמון ומואב נתרחקו ריחוק עולמית ע"י **שהחטיאו את ישראל**,

פשוטו של מקרא מכחיש דעת המדרש

ופשוטו של הפסוק עומד כנגד מדרש זה להכחישו, שהרי נאמר, (דברים כ"ג ה') "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", ורוב

המפרשים יצאו ללקוט ולא מצאו יישוב מספיק על זה,

ביאור הכלי יקר בדרך פשוט ונפלא

ומבאר הכלי יקר, אומר אני, שהדבר כפשוטו, והא בהא תליא, כי אין הסברא נותנת להרחיק שני אומות על דבר שלא קדמום בלחם ובמים,

אלא על דבר כוונתם, כי ידע ה', שלכך לא קדמום, כדי שיהיו רעבים גם צמאים מן טורח הדרך, ויהיו מוכרחים לאכול מזבחי אלהיהן, ולשתות יין נסיכם המרגילים לערוה, כי כך הדרך בכל הבא מן הדרך עיף ויגע מטורח הדרך והוא רעב וצמא שהוא שואף לאכול ולשתות מן הבא בידו, לא יבקר בין אסור למותר,

וכל כוונתם היתה להכשילם, ולהביאם על ידו למעשה פעור, ע"כ לא קדמום בלחם, כדי להרעיבם ולהאכילם מזבחי אלהיהן, ולא קדמום במים, כדי להשקותם כוס התרעלה ויין נסיכם, וכל זה נכלי דתות וערמומית.

ופירוש זה יקר, לא ידעתי מאיזו טעם לא מצאוהו בשכלם מפרשי תורתנו אשר קטנם עבה ממתני, עכ"ל הכלי יקר.

* * * * *

ביאור הכתוב בדרך צחות

אפשר לפרש, דעל זה ביקש דוד המלך, (תהלים ע"ב ז') "יפרח בימיו צדיק ורב שלום עד בלי

ירח", שהצדיק יהיה בעיניהם בדרגת הצדיק הקודם, עד בלי, ירח, פירוש, שלא יאמרו עליו שהוא בדרגת הירח כלפי החמה.

* * * * *

משה רבינו היה צריך לברור למקושש מיתת חנק הקלה, ומדוע היה לו לשאול

כתיב (במדבר כ"ז ג'), "אבינו מת במדבר, והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח, כי בחטאו מת, ובנים לא היו לו",

איתא בגמרא (בבא בתרא ק"י"ט ע"א), יודע היה משה שמקושש במיתה, שנאמר מחלליה מות יומת אך לא ידע באיזה מיתה,

איתא בגמרא (פסחים ע"ה ע"א) "ואהבת לרעך כמוך" אמר רבי נחמן ברור לו מיתה יפה.

לפי"ז היה למשה רבינו לברור למקושש מיתת חנק הקלה, ומדוע היה לו לשאול.

משה רבינו חשש שמא יאמרו שנותן לו מיתה קלה משום שיש לו נגיעה בדבר

אך הפירוש הוא, דאיתא בגמרא (שבת צ"ו ע"ב) מקושש זה צלפחד ומשום שבנותיו אמרו למשה, שהוא לא היה בין החולקים על משה רבינו, חשש משה רבינו שאם יברור לו מיתה קלה, יאמרו, שהוא משום נגיעה אישית, על שלא חלק עליו, ולא משום ואהבת לרעך כמוך. ולכן שאל משה רבינו מה עליו לעשות.

* * * * *

ביאור יקר מהכלי יקר שלא ידע מאיזה טעם לא מצאוהו מפרשי התורה

כתיב (במדבר פרק כ"ה י"ז) "צרור את המדינים והכיתם אותם, כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחתם המכה ביום המגפה על דבר פעור",

וכן דור המבול היו רשעים, מה כתיב בהם (איוב כ"ב י"ז) "האומרים לאל סור ממנו", עלו המים ולא הניחו ליתן עליהם את היסוד, שנאמר (איוב פסוק ט"ז) "ונהר יוצק יסודם", וכתיב (בראשית ז' י"א) "ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה",

כיון שבאו האבות וזכו, אמר הקב"ה על אלו אני מכונן העולם, שנאמר (שמואל א' ב' ח') "כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל", לכך כתיב, "כי מראש צורים אראנו". עכ"ל המדרש.

לפיכך באים האבות ז"ל לשמחת צאצאיהם

עפ"י דברי המדרש האלה, ביארנו, כי לכן באים האבות הקדמונים אל שמחת נישואי צאצאיהם, כיון שהנישואין הם הנחת היסודות לבנין החדש, ורק על יסודות מוצקים כמו האבות, ניתן להשתית יסודות מוצקים, כדכתיב "כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל", ואז נוכל לומר,

מראש צורים- אלו האבות, ועל הצור הזה אנחנו מניחים את היסודות לבנין.

מדרש אגדה במדבר פרשת בלק פרק כג

כי מראש צורים אראנו. מן אברהם שנקרא צור, שנאמר (ישעי' נא א), "הביטו אל צור חוצבתם" כי האבות נקראו צור, מה הצור בונה אדם כל הבית כולו וסובל, כך זכות אבות סובל ועומד על בניהם,

ד"א כי מראש צורים אראנו. כי מראש צורים אני רואה אותם שקדמו לבראשית, כשהיה הקדוש ברוך הוא מבקש לבראות את העולם, היה יושב ומצפה ומתבונן בדורו של אנוש ושל מבול ושל סדומיים, והיה אומר היאך אני אברא העולם מפני אלו הדורות הרשעים, שהם מכעיסים אותי,

כיון שראה וצפה שעתיד אברהם לעמוד ולייחד את שמו, אמר הקדוש ברוך הוא הרי מצאתי על מה שאני מייסד העולם, וזהו שאמר הביטו אל צור חוצבתם: ומגבעות. אלו האמהות:

* * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון
ניתן לפנות אל "מכון פאר"
רח' חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161777
נייד 0527-616166
מייל y0527616166@gmail.com

ביאור בדברי הזוהר פרשת פנחס ישמח ישראל בעושיו, למה באים האבות ז"ל לשמחת צאצאיהם

איתא בזוה"ק פרשת פנחס (חלק ג' דף רי"ט ע"ב) כתיב (תהלים קמ"ט ב') "ישמח ישראל בעושיו",

ומנלן דאית לון לישראל לשתפא לקודשא בריך הוא ושכינתיה בחדוה דלהון, (תרגום ללשה"ק, מתוק מדבש) (ומנין שיש להם לישראל לשתף לקב"ה ושכינתו בשמחתם), דההיא חדוה דישראל לאו

איהו, אלא בעושיו. שנאמר "ישמח ישראל בעושיו", (אותה שמחה של ישראל אינה אלא בעושיו). "בעושיו", בעושו מבעי ליה, (בפסוק נאמר בעושיו, והיה לו לומר בעושו),

אלא, אלין קודשא בריך הוא ושכינתיה, ואביו ואמו, דאף על גב דמיתו, קודשא בריך הוא

אעקר לון מגן עדן, ואייתי לון עמיה לההוא חדוה, לנטלא חולקא דחדוה עם קודשא בריך הוא ושכינתיה". (אלא, הם קב"ה ושכינתו ואביו ואמו, שאף שמתו, הקב"ה עוקרם מגן עדן ומביאם עמו לאותה שמחה, ליטול חלק באותה שמחה עם הקב"ה ושכינתו). עכ"ל הזוה"ק,

טעם לענין שהאבות באים משמים להשתתף בשמחת צאצאיהם

איתא במדרש (שמו"ר ט"ו ז') כתיב (במדבר כ"ג ט'), "כי מראש צורים אראנו", אלו האבות, שנאמר (מיכה ו' ב') "שמעו הרים את ריב ה'",

מוצאים אנו, מתחלה היה המקום מבקש לכונן העולם ולא היה מוצא, עד שעמדו האבות,

המשל שמביא המדרש לביאור הענין

משל למלך שהיה מבקש לבנות מדינה, גזר, וחפשו מקום לבנות בו המדינה, בא ליתן היסוד והיו המים עולים מן התהום ולא היו מניחים לעשות את היסוד, שוב בא ליתן את היסוד במקום אחר, והיו המים מהפכים, עד שבא במקום אחד ומצא שם צור גדול, אמר כאן אני קובע את המדינה על הצורים הללו.

כך, מתחלה היה העולם מים במים, והיה האלקים מבקש לכונן עולמים ולא היו הרשעים מניחין,

מה כתיב בדורו של אנוש (בראשית ד' כ"ו) "אז הוחל לקרוא בשם ה'", עלו המים והציפום שנאמר (איוב ט' ט') "עושה עש כסיל וכימה" וגו',